

TEJA GLAŽAR,

igralka

Tantadrujeva nagrajenka za življenjsko delo o gledališču nekoč in danes, ljubih vlogah in mladih, ki jim ni lahko

“Leta, ko ti ni več mar, kaj si mislijo o tebi, so pravi oddih.”

Danes pravi, da nima več skritih želja. Da ni vloge, ki bi si je želela. In pri tem deluje iskrena. In zadovoljna. Teja Glažar, dolgoletna igralka **SNG Nova Gorica** in ena tistih, ki ga je pred pol stoletja dobesedno pomagala graditi, bo nocoj v Novi Gorici prejela tantadruja za življenjsko delo. Po 47 letih na odru mladim, ki sanjajo o igralskem poklicu, svetuje, naj se za to trnovo pot odločijo le, če si je resnično globoko želijo. In če se že na začetku sprijaznijo, da ne bodo vsem všeč.

► **Ko sem vas poklicala, ste bili po telefonu slišati tako mladostni in vedri, da sem pomislila: ekola, nagrada človeka pomladi v trenutku ...**

“Ne vem, če ravno v trenutku. (smeh) V resnici sem malce zaskrbljena, saj to je že druga nagrada za življenjsko delo. Zanje pa vemo, kaj pomenijo ... Zdaj pa zadosti, pojdi že enkrat v penzijo. Konec je. Kooonec.”

► **Gre za večne mešane občutke. Veselje in skrb, ki jo omenjate. Pa tudi grenkoba: ta je prisotna, če nagrado dobiš in če je ne. Drži?**

“Lepo je seveda, če se še kdo spomni na nas, starčke. To godi in lepo poboža tvoj ego, ampak v bistvu pa ne preneha slišati tudi to: konec poti. Adijo!”

► **Če sodimo po vaši zadnji vlogi v *Tartuffu*, bi vas težko obravnavali kot nekoga, ki je na koncu poti ...**

“Priznam, da zelo rada igram v *Tartuffu*, ker sem pred mnogimi leti - od tega je že štirideset let - igrala služkinjo Dorino, ki jo sedaj igra Ana Facchini. Takrat sem igrala najmlajšo vlogo, zdaj smo pa končali pri najstarejši, kar je prav zanimiv razvoj.”

► **Ob nagradah je vedno navada, da se ljudje ozirajo v preteklost. Če na na kratko obnovim: odraščali ste v Mariboru ...**

“Ja, tam sem hodila na klasično gimnazijo.”

► **Nato ste v Zagrebu študirali oblikovanje in slikarstvo. Vse je kazalo, da bo to vaša usmeritev, nato pa ste pristali na ljubljanski igralski akademiji ...**

“Ja, zaradi konjev. Jahala sem v klubu in sva na ta račun z Ajdo Kalan dobili večji vlogi v jugoslovansko - francoski koprodukciji. Šli sva v Pariz, v njihove studije, kjer smo snemali, takrat se je še vse počelo na veliko. Snemali smo s Sylvio Syms in Louisom Jourdanom ... Ne, pravzaprav ni bil to vzrok.”

► **Ali niste začeli študirati igralstva, ker ste potrebovali status študenta?**

“To pa ja. Ko sem diplomirala na šoli za oblikovanje, bi se morala vrniti v Maribor, da odslužim štipendijo. Vendar mama ni bila navdušena, da bi še naprej študirala slikarstvo. Ko bi končala, bi morala poučevati, kaj pa drugo. Rekla je: 'Ženska, pa boš ti učila?' Jaz pa: 'Ne, učila pa ne bi.' Želela sem ohraniti status študenta in opozorili so me, da imajo na AGRFT še sprejemne izpite. O tem nimam pojma, sem si mislila, pa tudi zanimalo me ni posebej, ker nas je mama v otroštvu bolj vodila v opero in balet. Smo pa stanovali prav zraven gledališča ... A, najbrž je to vzrok! Ker sem vsak dan hodila mimo gledališča v šolo. (smeh) No, prijavila sem se na sprejemni izpit in Stanko Potisk, ki je bil z menoj v jahalnem klubu, mi je pomagal pri pripravi, saj nisem

imela pojma, kaj zahtevajo.”

Na igralski akademiji po čudežu

► **Tudi vaša govorica je utegnila povzročati težave, mar ne?**

“Ja, nekakšna mešanica med mariborščino in zagrebškim slengom. Šla sem na sprejemni izpit, kjer se mi je zdelo malce nenavadno in 'brez veze', ker so bile tam že kake tri filmske igralko z izkušnjami, denimo Marija Lojkova, ki je že igrala v filmu. 'Kaj pa jaz tu delam?' sem se spraševala. A zgodilo se je čudo in so me sprejeli. Takrat nisem vedela zakaj, a čez nekaj let smo slišali, da sem jim menda bila smešna. Da jim je bil moj dialekt simpatičen.”

► **Niste bili najbolj navdušeni med študijem ...**

“Ne, imeli smo dobre profesorje, a improvizacije v slogu 'bodi kača' ali 'bodi konj', so se mi zdele otročje. Ko smo pa v tretjem letniku igrali Sartrovo *Za zaprtimi vrati* in smo statirali v Drami pa v Mestnem gledališču, pa me je igra začela zanimati.”

► **Čas vašega študija in kasnejšega obdobja v Novi Gorici je zaznamoval nekakšen duh solidarnosti. V Ljubljani vam je do štipendije pomagal Radko Polič, ko ste pa z Jožetom Babičem prišli v Novo Gorico, ste gledališče tudi igralci dobesedno gradili. Kaj vas je gnalo?**

“Saj nismo imeli druge izbire. V podobnih razmerah so danes v Kopru, kjer nimajo denarja, pa se Katja Pegan trudi peljati teater naprej ... V Novo Gorico sem prišla predvsem zaradi Jožeta Babiča, ker si je želel biti v Novi Gorici. Ponujali so mu, da bi

prevzel mariborsko gledališče ali celo ljubljansko Dramo, vendar je on hotel biti na Primorskem. Jaz pa nisem nikoli prej bila tu, tega konca sploh nisem poznala. Spominjam se, da je Jože takrat režiral *Tasta po sili*. Nekega dne sva se peljala na vajo in prišla iz meglene Ljubljane na Razdrto ter se spustila v dolino, kjer je sijalo sonce. Tako simbolično je bilo to. Kmalu sem tudi sama pristala na selitev v Gorico. Od nekdaj sem si želela živeti na Primorskem, zlasti ob morju, a takrat so teater v Kopru zaprli in tako sem pristala v Novi Gorici."

► Kjer ste skupaj začeli graditi profesionalno gledališče.

"Ja, Babič je takoj dejal, da bomo tamkajšnje gledališče, ki je bilo dotlej polprofesionalno, profesionalizirali. Na svojo stran je pridobil župane in politiko ter že v nekaj mesecih začel. Takrat je domovalo gledališče v privatni hiši v Solkanu, ki so jo polovico nacionalizirali. Vse skupaj je bilo dokaj revno, a denarja za drago obnovo ni bilo, saj smo se morali sami preživljati s predstavami, zato smo se odločili, da se bomo tega lotili udarniško. Po vajah se je vsak lotil opravila, ki ga je znal. Včasih smo delali tudi do treh zjutraj."

Živeli so za gledališče

► Kako drugačno vzdušje!

"Zelo. Ljudje so res živeli za teater. Ne le igralci - takrat smo sicer bili samo štirje - tudi tehnično osebje, garderoberka, ki je bila obenem šivilja, so bili 24 ur na voljo gledališču. Nič jim ni bilo težko. Nismo imeli nikakršnega sindikata. O ničemer nismo razpravljali, pa čeprav nismo dobili dnevnic po tri, štiri mesece."

► Se kdaj vprašate, zakaj je bilo tako?

"Sama sem prihajala iz zelo revne družine, mama je bila vdova, samohranilka in še danes nosim s seboj strah pred revščino. Takrat se mi niso zdela pomembna materialna sredstva. Plačo smo imeli vsi štirje igralci enako. Ne glede na to, da je bila Berta Ukmar takrat najstarejša,

jaz pa, ki sem zadnja prišla, najmlajša. Bili so drugi časi. In druge vrednote."

► Kaj pa danes? Kako gledate na mlade igralce danes?

"Priznam, v današnjem času si ne bi upala biti igralka. Res ne. Ne znam se prodati. Ne znam pristopiti k nekomu in mu govoriti o sebi, prositi za kako vlogo ... Tega ne znam. Ne bi mogla preživeti. Najbrž imam, kot se danes moderno reče, prenizko samopodobo. Da bi se znala prodati, bi morala imeti lepšo samopodobo. Danes ni več zaposlitev za nedoločen čas, vsa dela so vezana na časovno omejene projekte ... Ta strah, ta groza, da ne bi vedela, od česa bom denimo čez dve leti živela, me čisto ohromi. Mislim, da je mladim danes prav težko."

► Brez dobre psihofizične kondicije se po vašem mnenju ni pametno podati v ta poklic, ker preveč trpiš. Pa je to moč pridobiti ali gre za prirojeno vrline?

"Z leti občutljivost na zunanje odzive mine. Včasih sem jokala, ko sem prebrala slabo kritiko. Grozljivo me je prizadelo. Zdaj vem, da me ne sme prizadeti, da so kritike del mojega poklica. Neprestano si izpostavljen in vsak lahko o tebi sodi."

► Pa je kdaj dobro brati kritike? Se iz njih lahko igralec tudi česa nauči?

"Priznam, da jih skorajda več ne berem. Tu pa tam kakšno, a me niti več ne zanimajo. Mi smo bili navajeni na drugačne vrste kritik, kot jih je denimo pisal še Andrej Inkret, ki je tvoje delo analiziral in je povedal, zakaj misli, da nečesa nisi dobro napravil ali pa zakaj si nekaj dobro odigral. Iz teh kritik si se nekaj naučil. Česa pa naj se iz današnjih? Današnja je stvar osebnega okusa, ali je kritiku nekaj všeč ali ..."

► V bran kolegom moram povedati, da so ponekod kritike že prave miniaturre ... Priblížujemo se haiku kritiki.

"So bolj poročila o dogodku. A za kritiko, če jo napišeš, moraš stati. Saj so bile včasih tudi žaljive. Borut Trekman je včasih

pisal tako žaljivo, da te je res prizadel, kar je bilo povsem neupravičeno, saj je isto vsebino vedno možno napisati drugače."

► Je bil vaš mož Jože Babič, ki je obenem vodil gledališče in režiral, oster kritik?

"Bil je zahteven in težek, ker je bil kolerik. Ker sem tudi sama precej kolerična, je bil kar naprej ogenj v strehi. Sva se kregala, metala stvari na tla, drug v drugega. Bil je znan po tem, da je znal biti žaljiv. Padla mu je tema na oči, prišel je na oder in te kar začel suvati v ta zadnjo."

► Res?!

"Ja, take izpade je imel."

► Menda je skrbel, da se službeno in zasebno ni prepletalo. Da ne bi dobivali preveč glavnih vlog.

"Danes režiser mirno, brez kakršnekoli slabe vesti, zasede svojo ženo. In se to tudi nikomur ne zdi čudno. Takrat pa je on zelo pazil na to, da smo bili vsi enakomerno zasedeni. Včasih sem dobila celo manj, da mu le ne bi kdo očital, da ima njegova žena protekcijo. Dejstvo, da je bil Jože Babič moj mož, mi je večinoma škodilo. Bolje bi bilo, če ne bi bila skupaj."

► Med vlogami, ki jih najpogosteje omenjate, je Ibsnova Nora ...

"Saj se ve, zakaj. Takrat sem dobila prvo nagrado, Severjevo. Je bil pa tudi študij zanjo zelo čustven. Dušan Mlakar, ki je bil sicer moj sošolec na akademiji, je bil zelo zahteven režiser. Spominjam se, da sem jokala, da ne morem, da ne znam ... Potem pa sem dobila nagrado. Mi je bila pa vloga res pri srcu."

► Dotlej ste velikokrat igrali bolj ...

"Dekoracije. (smeh) Morala sem biti predvsem všečna, simpatična. Veliko je bilo teh vlog. Bila sem najmanjša, najbolj vitka, tako da sem odigrala cel repertoar takih vlog, od Ostržka do Rdeče kapice."

S kritiko se ne obremenjuje

► **Danes pa vam menda povsem ustrezajo starke. Pred petimi leti ste mi v intervjuju dejali, da uživate v zoprnih, hudobnih ženičkih. Je še vedno tako?**

“Ja, te male miniaturre stark so mi zelo zanimive. Pa tudi po cesti opazujem kako starko, gledam, kako hodi, in mislim, kaj ji roji po glavi. Ne znam povedati, kako rada igram, recimo, Rozalijo v *Filumeni Marturano*, ali staro mater v *Sljehrniku* ...”

► **... ali pa posebej tečno mati v *Križu*?**

“Meni je bila ljuba, pa čeprav so nas raztrgali. Zame so zapisali, da sem bila, kakor bi prišla iz grozljivke, ali nekaj podobnega. Kritika je bila slaba, a meni je bila vloga super.”

► **Je ljubezen do teh vlog povezana z znanim citatom, ki ga pripisujejo vaši igralski kolegi Meryl Streep, češ da pri svojih letih nima več potrpljenja za ljudi, ki si ga v resnici ne zaslužijo? Je starost v tem osvobajajoča?**

“Absolutno. Ta leta, ko ti več ni mar, kaj si mislijo o tebi, so pravi oddih. Ko si mlad, se le trudiš biti všečen, zelo veliko se prilagajaš. Mnenje drugih je zelo pomembno. Zdaj se mi zdi vse to smešno. Pa kaj potem?! Sem taka, kakršna sem. Zato se tudi ne obremenjujem, če ljudem kakšna vloga ni všeč. Jaz sem se imela lepo, na vajah smo uživali, se zabavali ...”

► **Kako pomembno je to vzdušje?**

“Zelo je pomembno in zdaj so mi absolutno res bolj všeč majhne ekipice, kakršne smo imeli pri *Duohtarju* ali pri *Sljehrniku*. Pravim jim 'kombi zasedbe', saj gremo na gostovanje vsi z enim kombijem. Smo bolj povezani, saj se v tem kombiju vozimo že tri, štiri, pet, niti ne vem koliko let po vseh odrih Slovenije. Smo kot kaka družina. To mi je zelo ljubo. Ni mi več všeč igrati v velikih zasedbah, ker postanem živčna. Več je ljudi, več vsega, veliko besed, razpravljanja, pa kajpada hrupa.”

► **V kombiju je tudi Iztok**

Mrakar, s katerim vas zadnja leta zaradi vlog v njegovih igrh precej povezujemo, pa čeprav pravite, da je vaš idealni soigralec Bine Matoh. Kako je delati z Mrakarjem? Nekateri pravijo, da je lahko tudi precej težak.

“Meni se ne zdi. Z njim zelo rada sodelujem, ker je miren, priazen, ljubezniv. Ni konflikten človek. Tako pri *Duohtarju pod mus!* kakor pri *Sljehrniku* je bilo zelo, zelo prijetno, tudi v navezavi s Tauferjem. Spominjam se, kako smo besedilo brali v bifeju na koprski plaži. Z Binetom pa rada igram, ker je sijajen profesionalni igralec, ki ti veliko daje kot partner. Pa tudi z Radošem Bolčino zelo rada igram, ker je izjemno domiseln.”

► **V preteklosti ste zelo radi sodelovali z Miletom Korunom, zadnja leta pa vam je blizu Vito Taufer.**

“Zelo. Predstavo naredimo in pridemo do rezultata na lahkotnejši način, bolj neformalno. Poln je domislic. V *Tartuffu*, ki ga zelo radi igramo, denimo nastopa čivava. V besedilu je predvidena služabnica, a se je nekega dne Vito spomnil: 'Kaj pa če bi to bila mucka? Saj imaš ti mucke doma.' A moje mucke ne marajo ravno gledališča in niso zelo kulturne, tako da to ni šlo. Psiček pa se je genialno izkazal. Tako je pameten! Točno ve, kdaj mora nastopiti. Ves čas ima svoj mir pod kavčem v naši obrekovalnici. Ko zasliši glasbo, pride izpod kavča in me čaka, da greva na oder.”

► **Pravite novemu gledališču še zmeraj nuklearka?**

“Ja, še zmeraj.”

► **Koliko se je spremenilo vzdušje, ko ste se iz Solkana preselili v novo stavbo v Novi Gorici?**

“Zelo. Pa ne zgolj zato, ker so prišli tudi novi ljudje. Še zmeraj deluje tako hladno. Ni toplega gledališkega vzdušja. Morda tudi zaradi oken, ker se vse vidi noter in ven. Še vedno me zelo spominja na nuklearko.”

► **Kakšno pa je danes vzdušje v ansamblu?**

“Težko bi sodila. Danes je

veliko mladih igralcev, ki so zelo povezani med seboj, saj imajo podobne težave, mi pa smo se že malo oddaljili. Ne ljubi se ti več ukvarjati s problemi, ki so vsakodnevno na programu. Želiš malce več miru. Naši mladi igralci so zelo prijetni, zelo nadarjeni. Moram priznati, da se samo čudim, kako takoj po akademiji že igrajo velike vloge in so pri tem res izvrstni. Mislim, da sem sama potrebovala vsaj deset let, da sem se česa naučila. Pa še zdaj se mi zdi, da ne znam vsega.”

► **In ko smo pri odnosih: kako doživljate novico, da na podelitev tantadrujev menda ne bo nikogar z ministrstva za kulturo?**

“To se mi zdi naravnost nevljudno in grdo. Nenazadnje smo Slovensko narodno gledališče, saj nas oni financirajo.”

► **Imate kdaj občutek, da je navkljub SNG v imenu to gledališče nekako na obrobju, tudi na obrobju zanimanja osrednjih slovenskih medijev?**

“Tako je na neki način od zmeraj. Bilo je tudi obdobje, ko smo se občasno pojavljali tudi v osrednjih domačih medijih, zdaj pa je natančno tako, kakor pravite. Ne vem pa, zakaj je tako. Ali novinarjem ne dajo prostora ali je problem denar. Morda pa je za nekatera uredništva pomembno zgolj, kar se zgodi v Ljubljani. Ne vem.”

► **Eden od odzivov na nezanimanje je tudi nagrada tantadruj. Marsikdo je sprva začutil grenak priokus: v redu, če nas drugi ne opazijo ...**

“... si bomo pa sami dali nagrade.” (smeh)

Nagrade so hipna veselja

► **So se tantadruji prijeli?**

“Mislim, da se je nagrada prijela. Pa čeprav sem danes na oglasni deski prebrala, da ponovno ne bo nikogar z ministrstva. S svojo prisotnostjo bi le potrdili njen pomen.”

► **Je za igralce pomembna?**

“Za igralce je vsaka nagrada pomembna. Vendarle pritegne

pozornost, te izpostavi, pa čeprav za kratek čas. To je hipno, hitro se pozabi. Res je tudi, da ti naloži še več odgovornosti, ker se od tebe pričakuje, da si vsaj tako dober, kakor si bil doslej. Če ne celo boljši."

► **Ko vam je nekdani direktor Mojmir Konič pred petimi leti**

"Se samo čudim, kako mladi takoj po akademiji že igrajo velike vloge in so pri tem res izvrstni. Mislim, da sem sama potrebovala vsaj deset let, da sem se česa naučila."

"Danes režiser mirno, brez kakršnekoli slabe vesti, zasede svojo ženo. In se to tudi nikomur ne zdi čudno. Takrat pa je Jože Babič zelo pazil, da smo bili vsi enakomerno zasedeni."

"Ljudje so res živeli za teater. Ne le igralci - takrat smo sicer bili samo štirje - tudi tehnično osebje, garderoberka, ki je bila obenem šivilja, so bili 24 ur na voljo gledališču."

"Ko si mlad, se le trudiš biti všečen, zelo veliko se prilagajaš. Mnenje drugih je zelo pomembno. Zdaj se mi zdi vse to smešno. Pa kaj potem?! Sem taka, kakršna sem."

47 let in 130 vlog

Teja Glažar je članica novogoriškega gledališča že skoraj pet desetletij. S svojim izjemno predanim in ustvarjalnim delom ni pripomogla le k umetniški rasti gledališča, temveč tudi k njegovi profesionalizaciji in obstoju sploh. Ko je leta 1968 na povabilo takratnega vršilca dolžnosti direktorja in umetniškega vodje **Staneta Lebana** prišla v Novo Gorico, je imelo gledališče status polpoklicne institucije, nekateri občinski veljaki pa so se zavzemali za to, da bi ga vrnil na amatersko raven. Temu se je majhen, povečini na novo formiran gledališki ansambel s štirimi zaposlenimi igralci lahko uprl le s trdim in požrtvovalnim delom; pod prodornim vodstvom **Jožeta Babiča** so izpeljali profesionalizacijo novogoriškega gledališča. Pogoji dela so bili težki: na gostovanja so se včasih vozili kar z javnimi prevoznimi sredstvi, predstave so odigrali v improviziranih in nezakurjenih dvoranah, včasih igrali po tri ali celo štiri predstave na dan ... V pionirskih časih takratnega Primorskega dramskega gledališča Nova Gorica je Glažarjeva nastopila v povprečju v petih premiernih uprizoritvah na sezono, ob tem pa seveda igrala tudi v ponovitvah iz prejšnjih sezon. V 47 letih v **novogoriškem gledališču** je ustvarila več kot 130 vlog, med katerimi so bili številni, pomembni ženski liki. Nastopila pa je tudi je v več kot 20 celovečernih filmih. Ena vidnejših vlog je bila nagrajena Tanja v filmu *Krč* režiserja **Boža Šprajca**. Za svoje ustvarjanje je prejela več nagrad, tako za gledališke kot filmske vloge. Leta 2003 je prejela nagrado Franceta Bevka za umetniške dosežke Mestne občine Nova Gorica, leta 2010 pa odličje Marija Vera, igalsko priznanje Združenja dramskih umetnikov Slovenije za življenjsko delo.

(Iz utemeljitve tantadruja)

Konec koncev sem se naigrala, vlog je bilo veliko. Mislim, da bi bilo vztrajanje že rahlo nehygienično. Mislim, da se bom počasi odpravila. Nenazadnje ne razumem, kako te lahko občinstvo gleda 47 let. Jaz bi se naveličala."

MAJA PERTIČ GOMBAČ

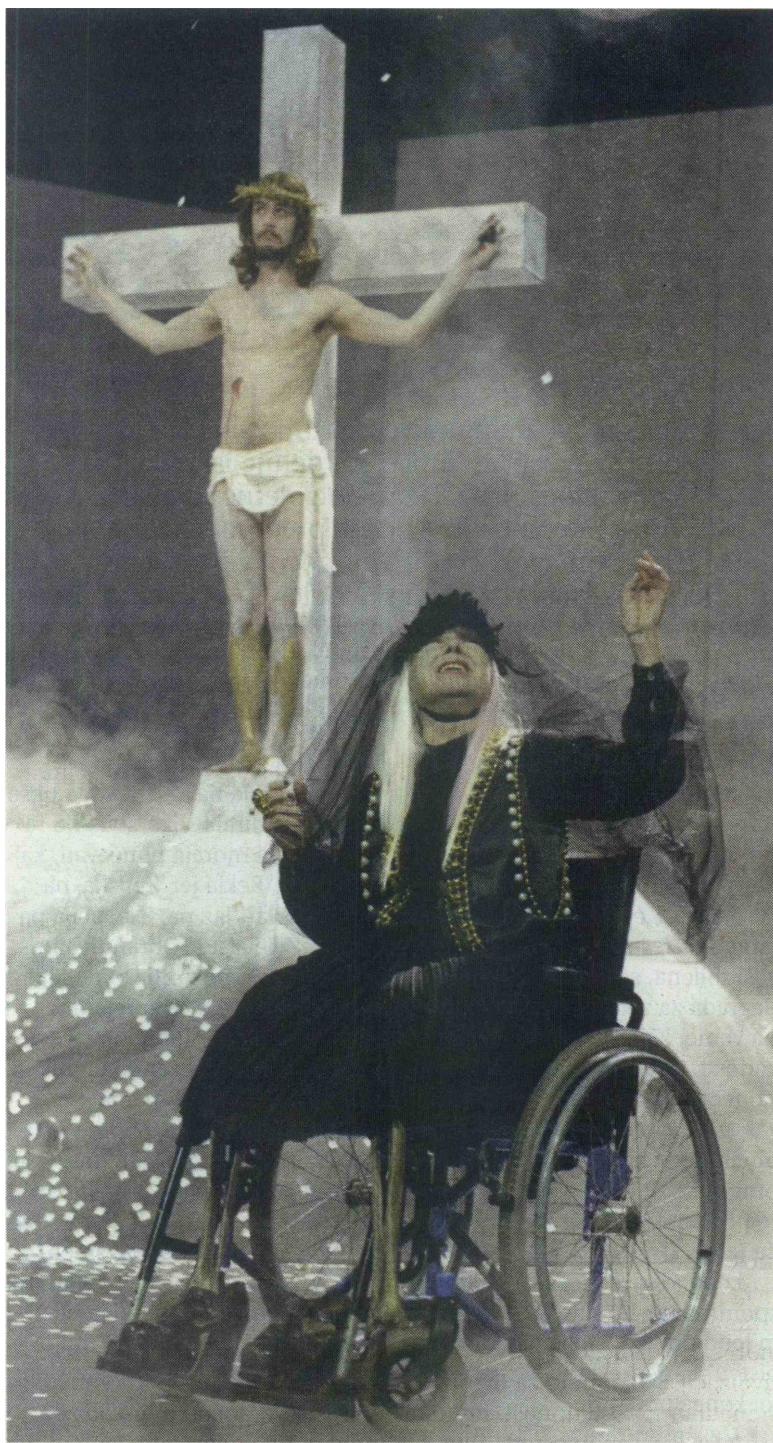
Page: 14

Reach: 50000

Country: SLOVENIA

Size: 2830 cm2

6 / 7

Teja Glažar pravi, da zadnja leta uživa v igranju zlobnih, težkih stark. Na fotografiji je mati v Križu režiserja Sama M. Strelca.

Page: 14

Reach: 50000

Country: SLOVENIA

Size: 2830 cm2

7 / 7

V Tartuffu je v sezoni 1970/1971 igrala služkinjo Dorino, v tokratni sezoni pa Orgonovo mati Gospo Pernelle.